

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu M. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013, 1440 j.t.). Organ rentowy wskazał, że do stażu pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił ubezpieczonemu okresu pracy od 14 listopada 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku udokumentowanego zeznaniami świadków, ponieważ w ocenie organu rentowego pracę w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony, wnosząc o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury jak również o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego. Ubezpieczony podniósł, iż w okresie 12 listopada 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku świadczył pracę w Zakładzie (...) w G. na stanowiskach ślusarz, a następnie ślusarz spawacz, a pracę wykonywał w kanałach remontowych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie pozwany informacyjnie nadmienił, iż nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu od 14 listopada 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...) w G. z uwagi na nie przedłożenie wymaganego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. K., urodzony (...), w dniu 20 sierpnia 2013 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

W dacie złożenia wniosku ubezpieczony nie był członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz pozostawał dalej w stosunku pracy.

okoliczności bezsporne, vide: akta rentowe: wniosek o emeryturę z dnia 20.08.2013 r. – k. 1-3, decyzja pozwanego z dnia 28.08.2013 r. – k. 35

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił na dzień 01 stycznia 1999 r. 27 lat, 2 miesiące i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie pozwanego skarżący nie udokumentował żadnego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 28 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie udowodnienia wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód : karta przebiegu zatrudnienia – k.34, decyzja pozwanego z dnia 28.08.2013 r. – k. 35

Ubezpieczony M. K. w dniu 15 września 1971 roku został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) w G., gdzie pracuje do chwili obecnej.

W okresie od 16 października 1977 roku do 13 listopada 1977 roku ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego, a w okresie od 25 października 1974 roku do 15 października 1977 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową.

W spornym okresie czasu tj. od dnia 14 listopada 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku skarżący zajmował następujące stanowiska: ślusarza (od 14 listopada 1977) oraz ślusarza - spawacza (od 01 czerwca 1982 roku).

Świadcząc pracę w charakterze ślusarza w Wydziale Napraw Taboru Tramwajowego ubezpieczony wykonywał pracę na hali głównej – w znajdującym się we W. przy ul. (...) warsztacie. Hala podzielona była na dwie części - na jednej w nich wykonywano prace naprawcze wymagające wejścia do kanałów remontowych, na drugiej dokonywano napraw różnych maszyn i urządzeń. Praca w warsztacie odbywała się na jedną zmianę tj. od godziny 6.00 do 14.00. W warsztacie pracowały dwie dwunastoosobowe brygady. W skład każdej brygady wchodziło 6 ślusarzy i 6 spawaczy. W Warsztacie było 6 kanałów - na jedną brygadę przypadały zatem 3 kanały.

Świadcząc pracę jako ślusarz ubezpieczony wykonywał różnego typu prace przy remontach taboru tramwajowego zarówno w kanałach naprawczych jak i poza nimi. Prace wykonywane przez skarżącego polegały m. in. na remoncie podwozia pojazdów, ich układu hamulcowego czy złącza wozu. Ponadto skarżący zajmował się czyszczeniem wozu od spodu i malowaniem go farbą przeciwrzdową. Ubezpieczony zajmował się także remontem nadwozia pojazdów. Skarżący naprawiał również m. in. drzwi pojazdów - wykonywanie tego typu czynności wykonywane było od góry i nie wymagało wejścia do kanału remontowego. Ponadto nawet pracując w kanałach remontowych odwołujący się niejednokrotnie wychodził na zewnątrz, by przygotować potrzebne mu elementy.

W 1981 roku odwołujący się ukończył kurs spawacza, a w dniu 01 czerwca 1982 roku ubezpieczony został przeszerogowany na stanowisko ślusarz - spawacz – i od tego momentu skarżący zajmował się także spawaniem poszczególnych elementów np. blach. Będąc zatrudnionym na stanowisku ślusarza – spawacza wnioskodawca świadczył pracę odpowiednio w jednostce organizacyjnej 140 jak również na Wydziale Napraw Taboru Tramwajowego.

Do obowiązków ubezpieczonego należało wówczas przygotowywanie potrzebnych elementów oraz materiałów do spawania. W związku z powyższym skarżący wycinał blachy, wyginał, doginał poszczególne elementy na wymiar, które następnie dostarczał do kanałów, by je zespawać.

Od 01 czerwca 1993 roku odwołujący się świadczył pracę w Wydziale 0290- zajmującym się remontem i konserwacją maszyn i urządzeń.

W trakcie zatrudnienia ubezpieczony odbył następujące egzaminy praktyczne sprawdzające jego kwalifikacje: „demontaż naprawa i montaż maszyny drzwiowej”, „ demontaż naprawa i montaż oraz regulacja cięgień maszyn”, „demontaż, naprawa oraz montaż i regulacja hamulców bębnowych”, regulacja końcowa wszystkich zespołów wagonów (...), prostowanie konstrukcji nadwozia wagonu (...), docieranie sprzęgieł maszyn drzwi (...).

W 1998 roku wnioskodawca zdobył ukończył kurs spawacza CO₂.

Pismem z dnia 01 grudnia 2009r. ubezpieczony zwrócił się do pracodawcy o wydanie zaświadczenia potwierdzającego jego 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, zaś w piśmie z dnia 07 grudnia 2009r. kierowanym do J. D. – Kierownika Wydziału Zaplecza Tramwajowego znajduje się jego notatka, że ubezpieczony w okresie od 15.09.1971r. do nadal „wykonywał różne prace przy naprawie taboru tramwajowego zarówno w kanałach naprawczych jak i nad nimi. Wykonywane prace nie wymagały stałego i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia wyłącznie w kanałach naprawczych”.

Zakład pracy posiadał również zajezdnie znajdujące się w G. przy u. Łąkowej oraz w N..

Pracownikiem wskazanego powyżej zakładu pracy w okresie od 04 czerwca 1974 roku do 26 stycznia 2012 roku pracy był również Z. C.. Z dniem 16 czerwca 1973 Z. C. został przeniesiony do pracy do Zajezdni na ul. (...) gdzie zajmował stanowisko ślusarza przetokowego, jednakże od 01 września 1975 roku w/w osoba ponownie świadczyła pracę na

Wydziale napraw Taboru Kolejowego. W 1986 roku Z. C. z uwagi na stan zdrowia został przeniesiony do Wydziału (...), gdzie zajmował się naprawą kasowników. Zakład pracy wystawił Z. C. świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 13 października 2011 r. wskazując w nim, iż skarżący świadczył prace w szczególnych warunkach w okresie od 04 czerwca 1974 roku do 30 kwietnia 1988 roku na stanowisku ślusarza taboru szynowego. W trakcie zatrudnienia Z. C. korzystał z urlopów bezpłatnych.

Pracownikiem Zakładu (...) w G. od dnia 01 września 1970 roku jest także L. J.- który jako ślusarz – spawacz pracował na tej samej hali co ubezpieczony, jednakże w innej brygadzie. Pracownikiem Zakładu (...) w G. od dnia 01 września 1972 roku jest również J. L. zatrudniony na stanowisku ślusarza taborowego – kierowcy.

Zatrudnionym w w/w przedsiębiorstwie w okresie od 01 września 1971 roku do 25 maja 1992 roku był również W. S. . W. S. świadczył pracę razem z ubezpieczonym od 1977 roku (od momentu przyjścia do pracy skarżącego) do 1982 roku, kiedy to został przeniesiony na inne stanowisko. Zakład pracy wystawił świadkowi świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach za okres od dnia 02 maja 1974 roku do dnia 31 maja 1982 roku - tj. za okres w którym świadek pracował na stanowisku ślusarza taboru szynowego.

W przedmiotowym zakładzie pracy w okresie od 16 grudnia 1975 roku do 24 grudnia 1996 roku zatrudnionym był także B. R., który do 1982 roku pracował z ubezpieczonym w jednej brygadzie.

Dowód: akta sprawy : akta osobowe wnioskodawcy, akta osobowe W. S., akra osobowe Z. C., zeznania świadka L. J. – k. 60, zeznania świadka J. L. – k. 60-61, zeznania świadka B. R. – k. 61,

Dowód: akta rentowe : umowa o pracę – k. 8, umowa o pracę – k. 26, zaświadczenie – k. 7

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy w tym w aktach osobowych ubezpieczonego oraz dokumentacji płacowej, aktach osobowych Z. C. oraz W. S. oraz w aktach rentowych, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Zeznania powołanych w sprawie świadków: L. J., J. L., B. R. oraz W. S. w ocenie Sądu zasługiwały na walor wiarygodności jedynie w zakresie w jakim posłużyły do ustalenia powyższego stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego nie zasługuje na uwzględnienie.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U .2013, 1440 j.t .), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1)legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku

emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. nr 637) z dniem 01 stycznia 2013r., co skutkuje tym, iż od 01 stycznia 2013 r. celem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przez ubezpieczonych przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

W wykazie A – stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia w Dziale XIV PRACE RÓŻNE pod pozycją 12 wymieniono prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowowodorowym, zaś pod pozycją 16 wymieniono prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu (...) roku osiągnął 60 rok życia, na dzień 01 stycznia 1999r. udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach może zostać uznany okres zatrudnienia ubezpieczonego od 14 listopada 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...) w G..

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, by ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu świadczył pracę w szczególnych warunkach w okresie od 14 listopada 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...) w G. w charakterze ślusarza a następnie ślusarza – spawacza.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje jednoznacznie, iż wykonując prace ślusarskie ubezpieczony nie przebywał w kanałach remontowych stale oraz i w pełnym wymiarze czasu pracy. Na powyższą okoliczność wskazuje szereg znajdujących się w aktach osobowych dokumentów.

Nie uszło uwadze Sądu, iż w trakcie zatrudnienia skarżący odbywał egzaminy praktyczne, sprawdzające jego kwalifikacje do wykonywanej pracy m. in. zdał egzamin z „demontażu naprawy i montażu maszyny drzwiowej, prostowania konstrukcji nadwozia wagonu (...), docierania sprzęgieł maszyn drzwi (...)”.

W ocenie Sądu Okręgowego doświadczenie życiowe pokazuje, że pracodawcy sprawdzają umiejętności swoich pracowników w zakresie prac faktycznie przez nich wykonywanych. Niezrozumiałym byłoby egzaminowanie z czynności, z którymi odwołujący się nie ma żadnej styczności. W związku z powyższym Sąd uznał, iż wspomniane powyżej czynności stanowiły istotę pracy wnioskodawcy we wskazanym powyżej okresie i z całą pewnością nie miały charakteru incydentalnego oraz marginalnego (na co wskazuje choćby mnogość oraz powtarzalność odbywanych przez ubezpieczonego egzaminów). W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał, iż poza pracami ślusarskimi świadczonymi w kanale ubezpieczony zajmował się także naprawą elementów pojazdów wykonywaną poza kanałem. Okoliczność ta wynika również z adnotacji J. D. o treści wyżej wskazanej, co do charakteru prac wykonywanych przez ubezpieczonego.

Orzekając w przedmiotowej sprawie Sąd wziął pod uwagę okoliczność, iż w trakcie zatrudnienia od dnia 01 czerwca 1993r. skarżący świadczył pracę na Wydziale 0290 – a jak wynika z akt osobowych Z. C. tj. z pisma z dnia 17.03.1993r., był to wydział zajmujący się remontem oraz konserwacja maszyn i urządzeń (podobnie jak i Wydział 0260). Ponadto na karcie tegoż pisma jest propozycja zmian zadaniowych między w/w Wydziałami z dnia 29.03.1993r., aby Wydział 0260 przejął remont obrabiarek w całym zakresie. W związku z powyższym niemożliwym jest, by wykonując prace związane z remontem i konserwacją maszyn i urządzeń ubezpieczony przebywał w kanałach remontowych i to stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z uwagi na powyższe, mając na uwadze fakt iż wykonując prace ślusarskie skarżący nie przebywał wyłącznie w kanałach remontowych- tym bardziej za prace w szczególnych warunkach nie może być uznana praca na stanowisku łączonym (ślusarz - spawacz) podczas której wykonywane są czynności, z których tylko jedna (spawacz) odpowiada pracy wymienionej w poszczególnych działach przywołanego powyżej Rozporządzenia.

Podkreślić również należy, iż Sąd co do zasady nie dał wiary zeznającym w sprawie świadkom, bowiem ich zeznania zawierały sprzeczności jak również nie korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Nadmienić również trzeba, iż świadek L. J. w trakcie zeznań podkreślał, iż skarżący podczas pracy w ogóle nie wychodził z kanałów, a potrzebne mu do pracy elementy były przygotowywane uprzednio przez innych, pracujących poza kanałem pracowników. Z kolei pozostali zeznający w sprawie świadkowie twierdzili, iż skarżący sam przygotowywał (np. wycinał) niezbędne elementy, jednakże powyższe czynności zajmowały ubezpieczonemu zaledwie niewielką ilość czasu. Ponadto w/w osoby w trakcie zeznań w ogóle nie wspomniały, że od połowy 1993 roku skarżący świadczył pracę w Wydziale 0290 – zajmującym się remontem i konserwacją maszyn i urządzeń. W związku z powyższym zdaniem Sądu Okręgowego powołani w sprawie świadkowie w sposób wybiórczy opisali przebieg zatrudnienia ubezpieczonego, wspominając jedynie o faktach korzystnych z punktu widzenia interesu skarżącego.

W ocenie Sądu fakt wydania świadectwa pracy przez pracodawcę W. S. przy jednoczesnym niewystawieniu przedmiotowego dokumentu ubezpieczonemu nie było działaniem przypadkowym. Zważywszy, iż nie każda praca wykonywana na stanowisku ślusarza może być uznana za pracę w szczególnych warunkach zakład pracy słusznie po zbadaniu charakteru czynności wykonywanych przez ubezpieczonego odmówił wydania takiego dokumentu odwołującemu się. Podkreślić również należy, iż w piśmie z dnia 07 grudnia 2009 r. pracodawca wyraźnie wskazał, że ubezpieczony świadczył pracę w kanałach naprawczych jak również nad nimi. W związku z powyższym z całą pewnością nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy.

Na marginesie powyższych rozważań Sąd Okręgowy pragnie podkreślić, iż również okoliczność wydania świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach Z. C. nie świadczy o zasadności odwołania skarżącego. W ocenie Sądu Okręgowego mając na uwadze fakt, iż Z. C. w trakcie zatrudnienia zajmował się m.in. naprawa kasowników jak również korzystał z urlopów bezpłatnych – do stażu pracy w warunkach szczególnych wbrew treści przedmiotowego świadectwa pracy nie podlegał zaliczeniu cały wskazany przez pracodawcę okres.

Zwrócić należy uwagę na indywidualny charakter każdej ze spraw.

Godzi się w tym miejscu przywołać wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 24 maja 2013 roku w sprawie o sygnaturze III AUa 26/13, który Sąd Okręgowy w pełni akceptuje: „ wykonywanie pracy w warunkach szczególnych nie może zostać tylko uprawdopodobnione, ale musi zostać wykazane w sposób niezbity i nie budzący jakichkolwiek wątpliwości. Dokonując oceny materiału dowodowego sprawy trzeba mieć na uwadze, że zaliczenie nie udokumentowanych okresów składkowych do uprawnień lub wzrostu świadczeń emerytalno – rentowych wymaga zawsze dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.”

Wobec powyższego uznać należało, iż ubezpieczony nie spełnia jednej z łącznie wymaganych przesłanek do przyznania przedmiotowego świadczenia – bowiem jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym przez prawo 15 - letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W konkluzji z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami oddalił odwołanie ubezpieczonego , uznając je za niezasadne.

SSO Maria Ołtarzewska

Z

1. (...)

2. (...)

(...)